

กระบวนการนำเสนอชีวิตจริงในสื่อมวลชน คู่สร้าง คู่สม

จากการที่ได้ศึกษาประวัติความเป็นมาของการนำเสนอลักษณะชีวิตจริงในสื่อมวลชน คู่สร้าง คู่สมนั้น ทำให้เห็นได้ว่าข้อมูลส่วนใหญ่ที่ใช้ในการนำเสนอชีวิตจริงมาจากจดหมายที่มีผู้เขียนทางบ้านส่งมา ผู้เขียนได้ใช้ประโยชน์จากการรู้หนังสือเขียนจดหมาย แล้วส่งมาให้กับผู้ผลิตคัดเลือกเนื้อหาเพื่อนำเสนอ ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากระบวนการนำเสนอจะเริ่มจากผู้เขียนจดหมายส่งมา แล้วเมื่อถึงผู้ผลิต ผู้ผลิตก็จะมีส่วนในการคัดเลือกเนื้อหาต่อไป

กระบวนการนำเสนอชีวิตทางสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สม สามารถแบ่งได้เป็น 2 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนการเขียนจดหมาย

เมื่อผู้รับสารเปิดรับรายการโทรทัศน์คู่สร้าง คู่สม รายการวิทยุคู่สร้าง คู่สม และนิตยสารคู่สร้าง คู่สม ก็เกิดแรงบันดาลใจอยากเขียนเรื่องส่งมาบ้าง ทั้งนี้ผู้เขียนได้ใช้ประโยชน์จากการรู้หนังสือเขียนเรื่องส่งมา ด้วยมีวัตถุประสงค์สำคัญ 2 ประการคือ

1. ใช้ประโยชน์จากการรู้หนังสือเพื่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม กล่าวคือ เขียนเรื่องเพื่อต้องการติดต่อประชาสัมพันธ์กับผู้ฟังและผู้อ่าน ในรายการวิทยุก็จะมีจดหมายที่ติดต่อกับผู้ฟังทั่วไป เพื่อประกาศหาคู่ และขอความช่วยเหลือ ตัวอย่างจดหมายขอความช่วยเหลือ ผู้เขียนจะเล่าเรื่องราวชีวิตของตนเองแล้วลงท้ายด้วยการขอความช่วยเหลือ เช่น

...ดิฉันทุกข์ใจมาก ไม่ทราบว่าจะทำอย่างไรจึงจะมีหนทางทำมาหากินได้บ้าง
ขาดทุนทรัพย์ต้องพึ่งพาคณะอื่น อยากจะมีทางทำมาหากินด้วยตัวเอง จะได้ส่งลูก

ให้ได้มีความรู้ดีๆ ไม่ดอยากเหมือนขณะนี้ ลูกก็ได้มีอนาคตที่ดี แต่ดิฉันก็ได้แต่คิดไม่ทราบว่าจะหันหน้าไปทางใด ก็ได้แต่สวดมนต์ภาวนาขอให้คุณพระรัตนตรัย จงดลบันดาลให้ดิฉันกับลูกมีผู้อุปถัมภ์ที่ดีสักคนหนึ่ง มีผู้ใจบุญช่วยอุดหนุนเงินเจือให้ดิฉันกับครอบครัวให้มีหนทางทำมาหากิน ช่วยให้คุณทำมาหากิน... (คุณ ย. จังหวัด กรุงเทพฯ)

ในนิตยสารผู้เขียนได้ใช้ประโยชน์จากการรู้หนังสือเขียนเรื่องส่งมาเพื่อติดต่อกับทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้เขียน และผู้อ่านทั่วไป

ถ้าติดต่อกับผู้ที่เกี่ยวข้องจะเป็นในลักษณะสารภาพความในใจ หรือ บอกให้คนอยู่ไกลติดต่อกลับมา การสารภาพความในใจจะพบมากในคอลัมน์ หม่อมจิบสาว สาวจิบหม่อม เช่น เรื่อง สาวให้ทำหม่อม (พฤษภาคม 2524 : 16) ผู้เขียนได้ลงท้ายเรื่องว่า

...ที่ดิฉันเขียนมานี้ ก็อยากจะขอความกรุณาจากหนังสือ "คู่สร้าง - คู่สม" ช่วยลงให้ด้วยเผื่อว่าเขาคอนั้นจะได้อ่านบ้าง ถ้าได้อ่านดิฉันอยากบอกว่า"คุณเป็นคนน่ารักมากเชียวค่ะ" หวังว่าเราคงได้พบกันอีก

บอกให้คนอยู่ไกลติดต่อกลับมา เช่นในคอลัมน์ ผัวเมียละเหี่ยวใจ เรื่อง ฤทธิแม่ผัว (กันยายน 2529) ผู้เขียนลงท้ายเรื่องว่า

...อยากขอความกรุณา "คู่สร้าง - คู่สม" ช่วยลงให้ด้วย เผื่อแม่ที่ชื่อสังวาล และพี่สาวที่ชื่อเสาวณีได้อ่านพบ ขอความกรุณาติดต่อกลับไปที่จันทบุรีด้วย ลูกและน้องคนนี้อายากพบที่สุด ชีวิตจะได้สมบูรณ์เช่นคนอื่นเขาค่ะ...

นอกจากนี้ผู้เขียนยังติดต่อกับผู้อ่านทั่วไปด้วยการประกาศหาคู่ และขอความช่วยเหลือ เช่นเดียวกับในรายการวิทยุ

การประกาศหาผู้หรือการขอความช่วยเหลือมายังสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สมนั้นเป็นเรื่องที่เป็นปัญหาสำหรับผู้ทำการสื่อสารมวลชน คุณ ดำรง นุชतालได้พูดถึงเรื่องนี้ว่า

...ส่วนใหญ่จดหมายมาซึก 10 ฉบับ จะมีซึก 4-5 ฉบับที่เป็นเรื่องขอความช่วยเหลือเป็นเรื่องเดือดร้อน อีกส่วนหนึ่งก็เดือดร้อนเรื่องคู่ให้หาคู่ ในประเด็นที่ขอความช่วยเหลือทางด้านเงินทองนั้นนะ แทบจะไม่ได้ออกอากาศหรือไม่ได้ตีพิมพ์เลย เพราะเข้าใจว่าถ้าออกอากาศหรือตีพิมพ์ไปเพียงครั้งเดียวก็จะมีจดหมายประเภทนี้เต็มสำนักงาน ก็เสี่ยงที่จะไม่ออกอากาศ สมมติว่าจะช่วยด้วยใจอยากช่วยก็ช่วยเจียบๆ ไม่โชนทนา โฆษณาประชาสัมพันธ์เพราะมันไม่เป็นผลดี...ส่วนจดหมายเรื่องหาคู่มีมากเหลือเกิน อยากพูดว่าเราก็ระวังในเรื่องนี้อยู่ จริงๆก็แทบจะไม่เคยไปจัดหาคู่ให้ใครเขาได้เลยของคู่สร้าง คู่สมแต่บางทีก็มีเลือกลงไปบ้าง เรากลัวว่าหนึ่งเรากลัวจะมีการหลอกลวงเคยมีฝรั่งจะมาให้เราประกาศหาผู้หญิงอาจจะแฝงมาในลักษณะจะแต่งงานด้วย ถึงกับตั้งสำนักงานในเมืองไทย ปราบกว่าพอลงโฆษณาให้เขาไป ตำรวจก็ไปจับเขาเลย เพราะตำรวจก็มองอีกมุมมองหนึ่งว่าอาจจะหลอกลวง หลอกลวงคนไทย ทางเราก็ต้องไปให้ปากคำด้วย เรามักจะเสี่ยงที่จะลงเพราะไม่อยากจะไปเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้...(ดำรง นุชताल , สัมภาษณ์ , 19 มีนาคม 2535)

เรื่องเหล่านี้เมื่อตีพิมพ์ไปแล้ว ทางผู้ทำการสื่อสารมวลชนพยายามไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว ถ้าหากมีคนจะติดต่อช่วยเหลือ หรือสมัครเป็นคู่ครองก็ให้ติดต่อกันเองโดยตรง

...ผมว่าเราพยายามไม่รับเป็นภาระในเรื่องนี้แหละ ถ้าใครจะช่วยเหลือกันก็ให้ติดต่อกันโดยตรง พูดถึงเรื่องหาคู่ที่เราเสี่ยงอยู่แล้วไม่ค่อยจะมาเกี่ยวข้องกับเรา ก็อบจะไม่มีเพราะว่าเราระวังในเรื่องนี้ เพราะว่าถ้ามันเข้ามาผูกกับเราแล้ว เรื่องของชีวิตเป็นเรื่องที่มีปัญหา พอเขาเกิดมีปัญหาลแล้วเดียวปัญหานั้นมันมาผูกกับเราด้วย มักจะไม่ค่อยได้ทำครับ ถ้าทำก็จะทำในลักษณะเป็นสื่อกลางเท่านั้นแต่ให้เขาติดต่อกันเองไม่รับว่ามาติดต่อผ่านเราซึ่งเรื่องนี้เป็นเรื่องที่

เราระวังมากครับ... (ดำรง พุฒตาล, สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2535)

ส่วนเรื่องที่มีคนลงท้ายจดหมายว่าอยากจะติดต่อกับญาติพี่น้อง

...สิ่งนี้เป็นสิ่งที่เราจะรีบทำทันทีเมื่อทำแล้วก็มีความสุข และก็เกิดความภูมิใจ ยกตัวอย่างเช่นญาติพี่น้องไม่พบกันเป็นสิบๆปี และไม่รู้จะติดต่อกันอย่างไร พอหนังสือคู่สร้าง คู่สมลงไปตามที่เขาขอให้ประกาศ หนังสือวางตลาดเพียงไม่กี่วัน คนที่อยู่ในอเมริกากับญาติพี่น้องที่อยู่ในประเทศไทยก็สามารถติดต่อกันได้โดย เขาเขียนจดหมายมาขอบคุณมาแจ้ง เราก็มีความสุขที่ได้ให้บริการ อันนี้เป็น เรื่องที่ยินดีทำ เรื่องที่น่าทำจะรีบทำไม่รีรอ ในลักษณะที่คนกระชานชานเซ็นกันไป และติดต่อกันไม่ได้... (ดำรง พุฒตาล, สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2535)

กล่าวโดยสรุป จดหมายที่มีผู้เขียนส่งมานั้นมีทั้งจดหมายขอความช่วยเหลือด้านการเงิน ประกาศหาคู่ และติดต่อกับญาติ จดหมายขอความช่วยเหลือและประกาศหาคู่จะมีส่งมายังสำนักพิมพ์เป็นจำนวนมาก อาจเป็นเพราะ ผู้ชมรายการโทรทัศน์คู่สร้าง คู่สมเห็นคุณดำรง พุฒตาลแจกซองรางวัลจึงคิดว่ามีความสามารถช่วยเหลือด้านการเงินได้ นอกจากนี้ชื่อรายการโทรทัศน์ รายการวิทยุและนิตยสาร จะใช้คำว่าคู่สร้าง คู่สมผู้รับสารจึงคิดว่าเป็นสื่อกลางจัดหาคู่ด้วย อย่างไรก็ตามผู้ทำการสื่อสารมวลชนจะพยายามไม่นำเสนอในประเด็นเหล่านี้ รวมทั้งไม่รับเป็นภาระติดต่อให้ เพราะถ้าหากเข้าไปยุ่งเกี่ยวก็จะเกิดปัญหาตามมา ถ้าช่วยเหลือด้านการเงินไป ก็จะเป็นตัวอย่างให้คนอื่นเขียนมาขออีก และถ้าช่วยเหลือคู่และติดต่อให้หากเขาล้มเหลวในชีวิตคู่ ก็จะเป็นความผิดของผู้ทำการสื่อสารมวลชน ดังนั้นผู้ทำการสื่อสารมวลชนจึงต้องพยายามหลีกเลี่ยงเรื่องเหล่านี้ ส่วนเรื่องจดหมายติดต่อกับญาติพี่น้อง ผู้ทำการสื่อสารมวลชนจะรีบทำโดยเร่งด่วน เพราะเป็นการบริการช่วยเหลือให้ญาติพี่น้องได้พบกัน

2. ให้ประโยชน์จากการรับหนังสือ เพื่อให้แทนคุณค่า เพราะเรื่องบางเรื่องถ้าพูดไปแล้วจะทำให้ผู้พูดเสื่อมเสีย หรือได้รับความอับอายแต่ถ้าเก็บเอาไว้คนเดียวก็รู้สึกอึดอัด

คับข้องใจตั้งนั้นจึงใช้การเขียนระบายมาแทนคำพูด เช่นในรายการวิทยุ จดหมายฉบับหนึ่งเขียนมาว่า

...น้องติดตามรายการของพี่เป็นประจำจากสถานีวิทยุ ท.ท.ท. มีประโยชน์มากสำหรับน้องและทุกคนที่ฟังรายการนี้ น้องมีเรื่องไม่สบายใจอยากจะระบายให้พี่ทั้งสองฟัง น้องไม่ทราบจะระบายความในใจให้ใครฟังนอกจากรายการของพี่เท่านั้น... (คุณ ช.จังหวัด พิษณุโลก)

ในนิตยสารคู่สร้าง คู่สมก็มีการเขียนมาเช่นเดียวกันเช่นคอลัมน์ เรื่องจริงจากผู้อ่าน เรื่อง ผู้ชายอัปรีย์(อย่างนี้)ยังมีอยู่ในโลก? (พฤศจิกายน 2529 : 30)

...เรื่องที่ดิฉันจะเล่าต่อไปนี้ ไม่ใช่เรื่องของใครอื่นมันเป็นเรื่องที่เกิดกับตัวฉันเอง มันเป็นเรื่องจริงที่แสนจะเจ็บปวดทรมาน มันเป็นเรื่องที่ฉันจะลืมไม่ได้เลยตลอดชีวิตนี้ เป็นครั้งแรกที่ฉันได้ระบายความในใจของฉันออกมาเป็นตัวหนังสือซึ่งตลอดเวลานั้นไม่เคยเล่าให้ใครฟังเลย...

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าจุดมุ่งหมายของผู้เขียนเรื่องส่งมานั้นได้แสดงให้เห็นถึงการให้ประโยชน์จากการรู้หนังสือของผู้เขียนซึ่งในที่นี้มี 2 ประการคือ ให้ประโยชน์จากการรู้หนังสือเพื่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และ ให้ประโยชน์จากการรู้หนังสือเพื่อใช้แทนคำพูด

ผลการวิจัยได้แสดงให้เห็นว่า เมื่อเปิดรับเรื่องราวชีวิตจริงจากสื่อมวลชน คู่สร้าง คู่สม แล้ว ผู้รับสารจะเกิดแรงบันดาลใจเขียนเรื่องราวชีวิตของตนส่งมาบ้างโดยใช้ประโยชน์จากการรู้หนังสือเขียนเล่าเรื่องส่งมาตามแนวคิดเกี่ยวกับการให้ประโยชน์จากการรู้หนังสือ กล่าวคือ ให้ประโยชน์จากการรู้หนังสือ เป็นช่องทางในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และ ยังให้ประโยชน์จากการรู้หนังสือแทนการพูด ซึ่งจะใช้เมื่อติดต่อสื่อสารด้วยคำพูดโดยตรงไม่ได้หรือรู้สึกอายที่จะพูดคุยกันต่อหน้า

หลังจากที่ผู้เขียนใช้ประโยชน์จากการรู้หนังสือเขียนจดหมายส่งมาแล้ว สื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สม จะเลือกสรรกลั่นกรองตามแนวคิดเรื่องสื่อมวลชนในฐานะตัวกลาง การคัดสรรของสื่อมวลชนในลักษณะนี้ ถือเป็น การสร้างความ เป็นจริงทางสังคมอีกอย่างหนึ่ง

ขั้นตอนการผลิตเนื้อหาชีวิตจริงทางสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สมจะทำให้เรารู้ว่าสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สมในฐานะตัวกลาง ได้ทำหน้าที่คัดเลือกเนื้อหาอย่างไร และสร้างความเป็นจริงทางสังคมได้อย่างไร ดังจะได้อธิบายในตอนต่อไป

ขั้นตอนการผลิต

1. ขั้นตอนการผลิตรายการโทรทัศน์คู่สร้าง คู่สม

กว่าจะมาเป็นรายการโทรทัศน์คู่สร้าง คู่สมได้นั้นต้องผ่านขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ เริ่มจากการเลือกคู่ที่มาร่วมรายการ คุณ ดำรง นุชताल ได้กล่าวว่า

...คู่ที่จะมาออกโทรทัศน์นั้น อาจจะแยกออกเป็น 3 แบบแต่ส่วนใหญ่จะเป็นคู่ที่ได้จากจดหมายที่เขาสมัครมาแล้วประวัติชีวิตมาหนึ่ง สองจากคำบอกเล่าของผู้คนที่เขาทำงานอยู่กับเรา เช่น เขาอาจจะไปเจอคู่หนึ่งคู่นี้บอกฝากกันมาว่าคู่นี้เขาดีอย่างไรโน้นอย่างนี้ แผลกอย่างโน้นอย่างนี้ บอกฝากกันมาเราก็เชิญมานะอะ ประเภทที่สองประเภทที่สามก็คือคู่คนมีชื่อเสียง เช่นคนในวงการบันเทิง วงการดารา วงการกีฬาอย่าเรียกว่าวงการเลยแต่ว่าเป็นคนที่มีชื่อเสียง เมื่อเอ่ยมาแล้วคนรู้จัก...

(ดำรง นุชताल, สัมภาษณ์ , 17 ตุลาคม 2534)

คู่ที่เป็นดารารหรือคนดังนั้น จะมีขั้นตอนง่ายๆคือ ติดต่อเชิญ และนัดหมายเวลาออกอากาศ แต่บางคู่ก็ติดต่อมาเองเพื่อโฆษณาภาพยนตร์ ทางทีมงานจะรับไว้พิจารณาและเชิญมาออกรายการตามวันเวลาที่กำหนด คู่ดารานี้มักจะมาร่วมรายการน้อย เพราะดาราส่วนใหญ่ไม่ยอมเปิดเผยคู่สมรสของตนเนื่องจากกลัวว่าจะไม่ได้รับความนิยม ดังนั้นเมื่อเทียบกับคู่ชาวบ้านแล้ว จึงมีน้อยมาก ในรายการคู่สร้าง คู่สมส่วนใหญ่จะเชิญ คู่ชาวบ้านมาออกรายการ โดยมีขั้นตอนการคัดเลือกดังนี้

ระยะแรก ช่วงที่เริ่มจัดรายการใหม่ฯ ทีมงานคือคุณดำรง นุชताल และ คุณเส้นติ อิ่มใจจิตต์ จะต้องเป็นผู้สืบเสาะหาเองโดยคำบอกเล่าจากเพื่อนฝูงและคนรู้จัก เมื่อทราบที่อยู่แล้วก็จะไปติดต่อพูดคุยด้วยตัวเองเพื่อทราบประวัติก่อนออกอากาศ

ขั้นตอนการทำงานในระยะแรกสามารถสรุปได้ดังนี้คือ

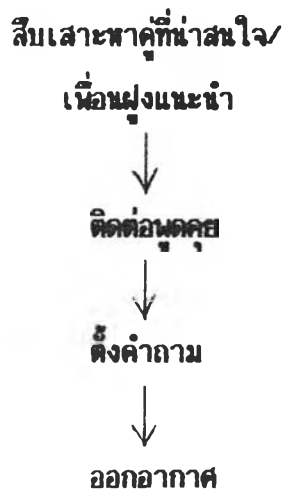
ขั้นที่ 1 สืบเสาะหาคนที่น่าสนใจหรือมีเพื่อนฝูงแนะนำ ทีมงานต้องหาผู้ร่วมรายการโดยการสอบถามจากบุคคลอื่น หรือบางครั้งมีผู้บอกมาว่ามีคู่สามีภรรยาที่น่าสนใจเช่น คู่ของเต็กกอ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ติดต่อไปยังคู่สามีภรรยา เมื่อทราบว่าคู่นี้มีชีวิตรักที่น่ายินดีแล้ว ก็จะติดต่อเพื่อเชิญมาออกรายการโดยทีมงานจะไปพบด้วยตัวเอง เพื่อพูดคุยซักถามเรื่องราวชีวิตเพิ่มเติม

ขั้นที่ 3 ตั้งคำถาม หลังจากทราบชีวิตรักของคู่แล้วก็จะมาตั้งประเด็นปัญหาเพื่อซักถามในรายการ เรื่องที่ถามก็จะเกี่ยวข้องกับชีวิตคู่ของสามีภรรยา

ขั้นที่ 4 ออกอากาศ

ขั้นตอนการทำงานดังกล่าวข้างต้นสามารถเขียนเป็นแผนผังได้ดังนี้คือ

ระยะหลัง มีทีมงานเพิ่มขึ้นอีก 2 คนคือ ผศ. พวา พันธุ์เมฆา และ อาจารย์ สรณ โททอง เป็นช่วงที่คนเริ่มรู้จักรายการคู่สร้าง คู่สม มีจดหมายส่งมาเพื่อขอ ออกรายการโทรทัศน์เป็นจำนวนมาก ดังนั้นทีมงานจึงไม่ต้องออกไปเสาะหาคนที่น่าสนใจ แต่ ใช้การคัดเลือกจดหมายแทน ขั้นตอนการทำงานจึงเปลี่ยนไป เริ่มด้วยการคัดเลือกจดหมาย

...จดหมายในส่วนที่ใช้สำหรับคู่สร้าง คู่สม ผมจะเป็นผู้อ่าน อ่านตอนแรกก็อ่าน ผิวผินหาประเด็นต่างๆ จากจดหมาย ถ้าเห็นจดหมายฉบับหนึ่งฉบับใดมีประเด็น ดีสำหรับวิทยุก็จะนำมาอัดออกอากาศทางวิทยุ และเห็นว่าคู่อัดออกอากาศทาง วิทยุคู่นี้เราตัดสินใจแล้วว่า จะชวนออกโทรทัศน์ ก็จะประกาศไปในรายการวิทยุ เลยกว่า คู่นี้ชีวิตเขาเป็นอย่างนี้ ถ้าอยากเห็นตัวจริง โปรดติดตามรายการโทรทัศน์ คู่สร้าง คู่สม ออกอากาศวันนั้นวันนั้น เสร็จแล้วก็จะมอบจดหมายฉบับนี้ให้กับอาจารย์ พวา ให้เชิญทางโทรทัศน์

ก่อนที่จะมอบเราก็จะเอาจดหมายมานั่ง discuss อภิปรายกันว่า คู่นี้ถ้าเชิญมา แล้วจะสนุกสนานอย่างไร เลยตกลงว่าเชิญเขามา อาจารย์พวาก็จะเป็นผู้นัด จดหมายเชิญไปแจ้งไป ถ้าอยู่ต่างจังหวัดเดินทางออกค่าใช้จ่ายให้เขาทั้งหมดแล้วก็ มานักโรงแรม โรงแรมที่คู่สร้าง คู่สมให้อยู่เป็นประจำคือ โรงแรมคอนติเนนตัลหน้า ช่อง 5 ที่เอาโรงแรมนี้เพราะว่ามันอยู่หน้าช่อง 5 สะดวก จดหมายไปจะบอกให้มา วันไหน เราก็จะประกันการเดินทางให้ด้วย ประกันชีวิตการเดินทาง และเราก็ จะไปรับเขาที่โรงแรมบ้าง ไปรับที่สถานีรถไฟบ้าง หรือมาเครื่องบินก็อาจจะไปรับ บ้าง หรือไม่ไปรับบ้างที่สนามบิน เมื่อเข้านักที่โรงแรมแล้ว กลางคืน ส่วนใหญ่ ก็จะมาพักคินนิง รุ่งขึ้นก็มาอัดเทป ในคืนนั้นอาจารย์พวาก็จะไปพบเขา ไปอธิบาย เขาไปนัดหมายว่าจะมาเจอกันไปรับมาที่วียอย่างไร ส่วนใหญ่ก็ไปรู้จักกันมากขึ้นเพื่อ ฝังเขาเล่าเรื่องชีวิตเขาเพิ่มเติมมากกว่าจากจดหมายก็จะได้ทราบข้อมูล และ ประมวลจากทั้งจดหมายและข้อมูลที่ได้จากปากของทั้งสามภรรยามาตั้งเป็นคำถาม มาให้ข้อมูลกับผมเวลาที่สัมภาษณ์สำหรับออกโทรทัศน์...

(ดำรง นพหताल, สัมภาษณ์, 17 ตุลาคม 2534)

จากที่กล่าวข้างต้นสามารถแบ่งขั้นตอนการทำงานได้ดังนี้คือ

ขั้นที่ 1 จดหมายที่เข้ามาในรายการต้องได้รับการคัดเลือกก่อนโดยมีคุณดำรง นุชतालและทีมงานมีเกณฑ์การคัดเลือกดังต่อไปนี้คือ

1. ลงชื่อจริงมีที่อยู่ติดต่อได้
2. ปัจจุบันทั้งคู่ยังเป็นสามีภรรยา
3. ชีวิตรันท่าสนใจเพราะมีชีวิตคู่และคู่ชีวิตที่แปลก

เมื่อเลือกได้แล้วจะเขียนไว้บนหัวจดหมายดังตัวอย่างต่อไปนี้

1
 164/4 หมู่ 6 ต.ท่ามะพร้าว อ.พนมดงรัก จ.สุรินทร์
 วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2523
 ชื่อคู่หมั้น ศรีดวง
 สวัสดิ์ที่ดำรงและพิมพ์ น้อยอีกคนทั้งรายการดั่งรังความ ของพี่ทั้งสอง
 จัดทำอยู่ น้องทั้งสอง น.ท. พี่คะน้องเคยเขียนจด.มาหลายครั้งแล้ว แต่ไม่ได้
 ดึงมาตีพิมพ์เพราะนึกอาบ และก็ไม่มีการเขียนตอบเลย ยืนยันกับพี่ทั้งสอง
 กล่าวที่จะไม่รับออกกวดทบ น้องกับสามีไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน พี่คะอย่าเอา
 ชื่อน้องออกอากาศนะคะ น้องอาบจะกลัวจะเขียนมาได้ก็เขียนแล้วเขียน
 ไม่กล้าดึงมาแต่ก็ตัดใจจ.ม.มา พิมพ์ละที่บ้านน้องมีอยู่ด้วยกัน 7 คน มีพ่อ
 ตู้น้องและน้องชายอีก 3 คน ส่วนแม่ของน้องได้เสียไปแล้ว เหลือแต่พ่อ
 ซึ่งก็กินเหล้ามาได้ทั้งวัน แต่เราก็รักพ่อทุกคน ที่บ้านน้องมีอาชีพทำไร่นา
 เราอยู่กับช่างทอผ้า นุ่ง สวมหางตามกานะ พี่คะดนตรีของน้องก็เล่นตอนอยู่ในหม
 มานแต่ของกัน ๑๐๐ นั้นน้องยังเด็กแฟนน้องก็เด็กทั้งคู่ เราอยู่ในวัย 16-17 แก่กว่ากัน
 มีแต่ช่วงก่อนที่มีพี่ชายคนโตมาขอหมั้นน้องก็ตกลงมีของน้องทุกวันนี้ เขาแก่กว่าน้อง
 6 ปีใหม่ ๆ น้องเกลียดไม่ยอมหมั้นเขาเลย กลางน้องไม่เกี่ยวข้องกับเขาขอหมั้นจาก

①. $\frac{1}{\mu_0} \nabla \times \vec{H}$

①. $\frac{1}{\mu_0} \nabla \times \vec{H}$

②. $\frac{1}{\mu_0} \nabla \times \vec{H}$

③. $\mu_0 \vec{H}$

④. $\nabla \cdot \vec{H} = \frac{1}{\mu_0} \nabla \cdot \vec{H}$

หมายเหตุ จากตัวอย่างจะพบว่าจดหมายบางฉบับมีเขียนว่า ออกอากาศ และ ok หมายความว่าจดหมายฉบับนั้นได้รับคัดเลือกออกอากาศรายการวิทยุด้วย บางฉบับเขียนว่า ผมวล. หมายความว่าจดหมายฉบับนั้นได้รับคัดเลือกลงตีพิมพ์ในนิตยสารด้วย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าจดหมายบางฉบับสามารถนำไปใช้ได้ทั้ง 3 สื่อ

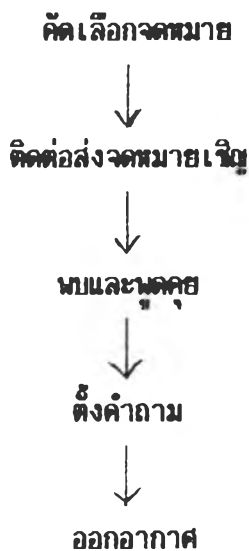
ขั้นที่ 2 ติดต่อ เมื่อเห็นว่าจดหมายที่ส่งมามีชีวิตรักชีวิตครอบครัวที่น่าสนใจ ผศ. พวาทันธุ์เมฆา จะเป็นผู้ส่งจดหมายเชิญมาออกรายการ ในกรณีที่อยู่ต่างจังหวัดจะจดหมายแจ้งให้ทราบว่าจะต้องมาในวันไหน และจะนัดหมายไปรับที่สถานี

ขั้นที่ 3 นักที่โรงแรมและนุดคุย หลังจากรับผู้ร่วมรายการจากต่างจังหวัดแล้วจะพามาพักที่โรงแรมคอนติเนนตัล, บารอน หรือ คริสตัล คืนที่พักในโรงแรมนั้น ผศ. พวาทันธุ์เมฆาจะไปพบและนุดคุยซักประวัติเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 ตั้งคำถาม หลังจากทราบชีวิตรักของคู่กันแล้ว ก็จะมาตั้งประเด็นปัญหาเพื่อซักถามในรายการ เรื่องที่ถามจะเกี่ยวข้องกับชีวิตคู่ของสามีภรรยา

ขั้นที่ 5 ออกอากาศ

ขั้นตอนการทำงานดังกล่าวข้างต้นสามารถเขียนเป็นแผนผังได้ดังนี้คือ

ขั้นตอนการผลิตรายการวิทยุคู่สร้าง คู่สม

รายการวิทยุคู่สร้าง คู่สมนั้นข้อมูลทั้งหมดได้มาจากจดหมายที่ผู้เขียนทางบ้านส่งมา เมื่อมีจดหมายส่งมาแล้ว ผู้จัดรายการจะเป็นผู้คัดเลือกจดหมายก่อนออกอากาศ การคัดเลือกจดหมายก็จะต่างกัน ขึ้นอยู่กับว่าใครเป็นผู้จัดรายการ

รายการวิทยุคู่สร้าง คู่สมสามารถแบ่งผู้จัดรายการได้เป็น 2 ช่วงคือ

ช่วงแรก (พ.ศ. 2522-2530) ผู้จัดรายการคือ คุณดำรง นุชताल และ คุณมาลี ผกาพันธุ์

ช่วงที่สอง (พ.ศ. 2531-2532) ผู้จัดรายการคือ อาจารย์ชาติรี อนุเรียร

ขั้นตอนการทำงานจะแตกต่างกันดังนี้คือ

ช่วงแรก คุณดำรง นุชताल และ คุณ มาลี ผกาพันธุ์ จะจัดรายการวิทยุร่วมกัน ขั้นตอนการทำงานง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน คุณดำรง นุชताल ได้เล่าให้ฟังว่า

...จดหมายที่เข้ามาที่ออฟฟิตผม ในที่ทำงานผมเน่มีมันมาก จดหมายมาเพื่อสมัครขอร่วมรายการโทรทัศน์รายการอื่นเช่นสุขสันต์วันเสาร์ อาทิตย์เยี่ยมพระจันทร์แย้ม หรือบันเทิงคดีจะมีเจ้าหน้าที่แยกว่า จดหมายแต่ละเรื่องนั้นมันเกี่ยวกับอะไร ถ้าจดหมายที่เขียนมาในลักษณะจะมาร่วมรายการคู่สร้างคู่สมนี้เขาก็จะแยกมาให้ผมทั้งหมด ผมจะเป็นคนอ่านเองเพื่อคัดเลือกครับ เพราะฉะนั้นทีมงานคงน้อยเพราะผมส่วนใหญ่ ผมจะอ่านเองส่วนหนึ่ง เสร็จแล้วก็เอาไปให้คุณมาลี คัดเลือกอ่านอีกทีหนึ่งว่า ประเด็นของเรื่องไหนน่าจะมาอ่านออกอากาศในรายการวิทยุ...

(ดำรง พุฒตาล, สัมภาษณ์, 26 กันยายน 2534)

ในการคัดเลือกจดหมายจะคำนึงถึงว่าจดหมายต้องมีประเด็นที่น่าสนใจและความยาวของเรื่องเหมาะสมกับเวลาออกอากาศ นอกจากนี้ยังต้องให้ข้อคิดกับผู้ฟัง คุณ มาลี ผกาพันธุ์ ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการคัดเลือกจดหมายว่า

...คัดเลือกคือว่าเรื่องที่น่าสนใจถ้าเพื่อตอบไปแล้ว คนอื่นที่เขาได้ฟังด้วยที่เป็นข้อคิดของเขาได้ เป็นปัญหาซึ่งว่ามันจะเกิดขึ้นได้บ่อยหรือว่าอาจจะเกิดขึ้นได้ และก็มี การแก้ไขอะไรได้ยั้งี้ แต่เราก็ไม่ได้ซีเรียสจริงๆ คือว่าไม่ได้ซีเรียส จะต้องตอบเขาให้ได้ ให้ความบันเทิงไปด้วยนะอะ...

(มาลี ผกาพันธุ์, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2534)

หลังจากคัดเลือกจดหมายได้แล้วก็นำมาอ่านออกอากาศ ในระหว่างที่อ่านนั้นจะมีการให้เพลงประกอบตามเนื้อเรื่อง โดยคุณ บุญธรรม วรณอ่อน จะเป็นผู้ควบคุมเสียง

...ขั้นตอนคือคุณดำรงจะอ่านจดหมาย ผมจะฟังเนื้อหาว่ามันเกี่ยวกับความเศร้า ว่าตลกหรืออะไรธรรมดาๆ... บางครอบครัวก็ตักกัน พ่อหนิ อะไรรยั้งี้ บางคนก็มีเมียเยอะเราก็ต้องหาเพลงให้มันเข้ากับบรรยากาศ..."(บุญธรรม วรณอ่อน, สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2534)

กล่าวโดยสรุป ขั้นตอนการทำงานในช่วงแรก ซึ่งผู้จัดรายการคือคุณ ดำรง พุฒตาล และคุณ มาลี ผกาพันธุ์นั้นจะมีขั้นตอนดังต่อไปนี้คือ

ขั้นที่ 1 คัดเลือกจดหมาย คุณดำรง พุฒตาลจะเป็นผู้คัดเลือกจดหมายร่วมกับคุณมาลี ผกาพันธุ์โดยเลือกเรื่องที่น่าสนใจและให้ข้อคิดกับผู้ฟัง

ขั้นที่ 2 อ่านออกอากาศโดยมีเพลงประกอบ

ขั้นตอนการทำงานสามารถเขียนเป็นแผนผังได้ดังนี้คือ

คัดเลือกจดหมาย

อ่านออกอากาศ

ช่วงที่สอง อาจารย์ชาติ อนุเรียรจัดรายการเพียงคนเดียว ขั้นตอนการทำงานสามารถแบ่งได้ดังนี้คือ

ขั้นที่ 1 คัดเลือกจดหมายซึ่งมีเกณฑ์สำคัญ 2 ประการคือ

1. เลือกจดหมายที่มีปัญหาไม่ซ้ำกัน โดยถือหลักว่าบทเรียนใดที่ได้ให้ไปแล้วจะไม่นำมาออกอากาศซ้ำอีก ยกเว้นจดหมายที่มีปัญหาเหมือนกันแต่การแก้ปัญหาไม่เหมือนกันจึงจะนำมาออกอากาศ

2. เลือกจดหมายที่มีลักษณะเด่นกว่าจดหมายอื่น เช่นจดหมายส่วนใหญ่จะเป็นของวัยรุ่นส่งมา ถ้ามีจดหมายของคนวัย 40-50 ปีผู้จัดรายการก็จะเลือกมานำเสนอ

ขั้นที่ 2 อ่านจับประเด็น ถ้าจดหมายยาวก็จะตัดต่อและย่อความโดยยังคงสำนวนเดิมไว้

สำหรับคำถามที่ผู้จัดรายการตอบนั้นคือคำถามที่คิดว่าเมื่อตอบไปแล้วผู้ฟังคนอื่นสามารถนำไปใช้ในชีวิิตของตนได้

ในการตอบปัญหาหรือให้คำแนะนำนั้นผู้จัดรายการจะเขียนไว้ในตอนท้ายจดหมายเพื่อจะได้อ่านเวลาออกอากาศดังตัวอย่างต่อไปนี้

ขอถามคุณหมอบ้างเรื่องข้อศอก
 ๑. หมอนรองข้อศอก
 ๒. หมอนรองข้อศอก
 ๓. หมอนรองข้อศอก

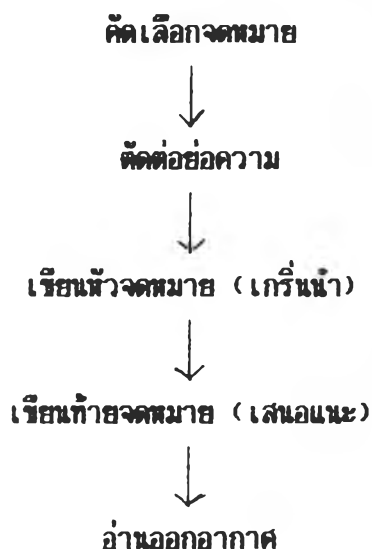
๑. หมอนรองข้อศอก

๒. หมอนรองข้อศอก

๓. หมอนรองข้อศอก

วันที่ 5 อ่านออกอากาศโดยมีเพลงประกอบเช่นเดียวกับในช่วงแรก

ขั้นตอนการทำงานสามารถสรุปเป็นแผนผังได้ดังต่อไปนี้คือ

ขั้นตอนการจัดทำคอลัมน์ที่นำเสนอชีวิตจริงในนิตยสารคู่สร้าง คู่สม

จดหมายที่ผู้เขียนทางบ้านส่งมานั้นได้นำมาลงตีพิมพ์ในนิตยสารคู่สร้าง คู่สม โดยลงในคอลัมน์ดังต่อไปนี้

คอลัมน์ประจำได้แก่ เรื่องจริงจากผู้อ่าน , หม่อมจิบสาว สาวจิบหม่อม และ ผัวเมียละเหี่ยวใจ

คอลัมน์พิเศษได้แก่ สังคมพิการ , ทางระบายอารมณ์ และคิดถึงคนรัก

ผู้ควบคุมคอลัมน์ประจำคือ ผ.ศ. นวาท พันธุเมธา ท่านได้อธิบายขั้นตอนการทำงานไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 คัดเลือกจดหมายโดยดูประเด็นที่น่าสนใจ สามารถนำมาเขียนในคอลัมน์ต่างๆได้

ขั้นที่ 2 จัดประเภทแต่ละคอลัมน์ และตั้งชื่อเรื่องเขียนไว้ที่หัวจดหมาย

ขั้นที่ 3 ชัดเกลารากษษาและเรียบเรียงใหม่ (rewrite) ซึ่งมีวิธีการดังต่อไปนี้คือ

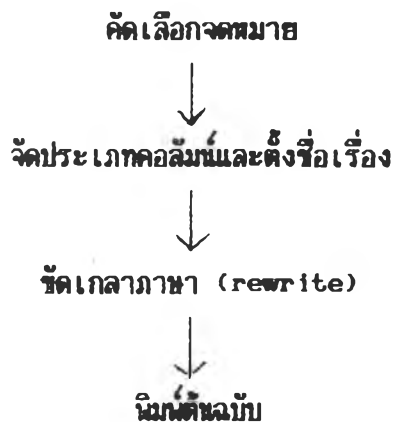
- แก้ไขภาษา ให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ไทย
- ลำดับความให้อ่านเข้าใจง่าย
- สอดแทรกอารมณ์ขัน
- สอดแทรกข้อคิด โดยสรุปในตอนท้ายเรื่องเพื่อสอนคนอ่านทางอ้อม

ในเรื่องการชัดเกลารากษษาและแทรกข้อคิดนี้ ผศ.พวา พันธุ์เมฆาได้ให้ทัศนะว่า ...ผมจะ rewrite ใ้การ rewrite ของผมนี้ ผมจะยึดแนวเรื่องของผู้เขียนเป็นหลักและก็ตกแต่งอะไรต่างๆให้มันดีขึ้น ดีขึ้นในแง่ของภาษาหรือการเรียบเรียงให้ผู้อ่านอ่านแล้วเข้าใจเรื่อง โดยคนชาวบ้านที่เขาเขียนมานี้บางทีเขาก็เขียนข้ามๆ โดยเขาคิดว่าคนอ่านนี่น่าจะรู้แล้วเพราะเป็นเรื่องของเขาเอง ทีนี้พอเรามาอ่านนี่แล้ว เราอ่านแล้ว เราคนนอกมาอ่าน จะรู้ว่าบางตอนนี่เขาอาจจะข้ามเร็วเกินไป อ่านแล้วไม่เกิดความประทับใจแต่ถ้าเราเรียบเรียงต่อแทรกเข้าไปให้มันราบรื่นขึ้น มันก็จะดีขึ้น อันนั้นประการหนึ่ง คือเป็นเรื่องการใช้ภาษา การลำดับความอันนี้ผมจะต้องอ่านตลอดก่อน อ่านให้หมดก่อนว่าเป็นอย่างไร เขาสลับเหตุการณ์อะไรม๊ยะ บางทีเขาเล่าไปแล้วพื้มาบอกตอนท้ายว่า เขามีอาชีพอะไร นี่ อย่างนี้ เราควรจะบอกแต่แรกว่าหนูเกิดจังหวัดอย่างนี้ อะไรอย่างนี้ว่ามาเลย คนอ่านจะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับคนๆนั้น จะได้อ่านติดตามไปได้ และนี่ก็เป็น การลำดับความ ภาษาการลำดับความ

อีกอันหนึ่งที่ผมจะใช้เป็นบางครั้งบางคราวก็คือ สอดแทรกข้อคิด จริงๆแล้วผู้เขียนเขาไม่ได้มีเจตนาจะสอนใครหรือให้ข้อคิดอะไรหรอกนะฮะ เขาก็เล่าชีวิตของเขามา แต่ผมจะเป็นคนสรุปต่อท้าย โดยใช้สำนวนหรือทำนองว่าเป็นคำพูดของผู้เขียนเอง สรุปให้ข้อคิดอะไรต่างๆ กับผู้อ่าน ก็คิดว่า ตัวอย่างชีวิตของคนอื่น บางทีมันเป็นตัวอย่างสำหรับการดำเนินชีวิตของตัวเราเองได้ หรือของคนอ่านได้ และนิสัยของคนไทยไม่ชอบให้สอนกันตรงๆ อาจจะใช้เรื่องจากชีวิตจริงนี่ เป็นบันไดในทางอ้อมสอนคน ผมก็เป็นครูบาอาจารย์ ผมก็จะยึดหลักอันนี้... (พวา พันธุ์เมฆา, สัมภาษณ์ , 29 สิงหาคม 2534)

ขั้นที่ 4 นิพนธ์ต้นฉบับส่ง ไปยังสำนักพิมพ์

ขั้นตอนการทำงานสามารถสรุปเป็นแผนผัง ได้ดังนี้คือ

ในบางกรณีที่ไม่มีจดหมายหรือประเด็นจากจดหมายไม่ค่อยดี ข้อมูลที่ได้ก็จะมาจากการพูดคุยกับเพื่อนแล้วนำมาเขียนเป็นเรื่อง

...ระยะหลังๆนี้ จดหมายอาจจะน้อยหรือประเด็นจากจดหมายมันอาจจะไม่ค่อยดีนักนะฮะ ก็จะได้จากการสังเกตในชีวิตประจำวัน จากการพูดคุยกับเพื่อน อะไรอย่างนี้ โดยเฉพาะคอลัมน์ ผัวเมียละเหี่ยวใจก็ชีวิตผัวเมียเห็นใครเขาทะเลาะกันหรือเขาคุยอะไรแปลก ๆ ให้ฟัง ผมเลยเก็บมาเรียบเรียงแต่งเป็นเรื่องอะไรทำนองนั้น...

(พวา พันธุ์เมฆา , สัมภาษณ์ , 29 สิงหาคม 2534)

อย่างไรก็ตามเรื่องประเภทนี้จะมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับเรื่องชีวิตที่ผู้เขียนส่งมาทางจดหมาย

ในกรณีดังกล่าวขั้นตอนการทำงานจะมีเพียง 3 ขั้นตอนคือ

- ขั้นที่ 1** สังเกตและพูดคุยกับเพื่อน เกี่ยวกับเรื่องราวชีวิตคู่ชีวิตครอบครัว
- ขั้นที่ 2** เรียบเรียงเป็นเรื่องราว
- ขั้นที่ 3** พิมพ์ต้นฉบับ

ขั้นตอนการทำงานดังกล่าวสามารถเขียนเป็นแผนผังได้ดังนี้คือ

ที่กล่าวข้างต้นนี้ เป็นขั้นตอนการทำงานของผู้ควบคุมคอลัมน์เรื่องจริงจากผู้อ่าน, หม่อมจิ๊บสาว สาวจิ๊บหม่อม และ ผัวเมียละเหี่ยวใจ ส่วนผู้ควบคุมคอลัมน์พิเศษ สังคมนิการ, ทางระบายอารมณ์และคิดถึงคนรักนั้นคือคุณ ดำรง นุชताल การทำงานของคุณดำรง นุชताल จะคล้ายกับ ผศ. พวา พันธุ์เมฆา กล่าวคือ

ขั้นที่ 1 คัดเลือกจดหมาย การคัดเลือกจดหมายนั้นจะดูว่ามีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาลงตีพิมพ์ในคอลัมน์ดังกล่าวได้หรือไม่

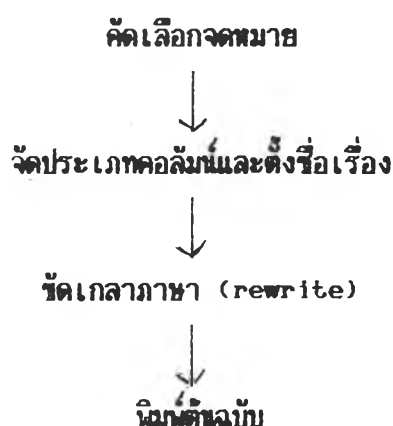
ขั้นที่ 2 จัดประเภทและตั้งชื่อเรื่อง การจัดประเภทคอลัมน์นั้น ถ้าเป็นเรื่องสะท้อนสังคม เติอนสติผู้อ่านก็จะจัดอยู่ในคอลัมน์สังคมนิการ ถ้าเขียนเพื่อรำลึกถึงคนรัก จะจัดอยู่ในคอลัมน์คิดถึงคนรัก และถ้าเป็นเรื่องเล่าระบายความในใจ ก็จะจัดอยู่ในคอลัมน์ทาง

ระบายนามณ์ จากนั้น จึงตั้งชื่อเรื่อง ตามลักษณะเด่นของเรื่อง

ขั้นที่ 3 ชัดเเลภาษา (rewrite) ให้ภาษาสละสลวยขึ้น

ขั้นที่ 4 พิมพ์ต้นฉบับ

ขั้นตอนการทำงานสามารถสรุปได้เป็นแผนผังดังนี้คือ

กล่าวโดยสรุป ขั้นตอนการทำงานของผูผลิตสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สมทั้ง 3 สื่อได้ชี้ให้เห็นว่าสื่อมวลชนในฐานะตัวกลางได้ทำหน้าที่ดังนี้คือ เป็นเวทีเปิดรับความคิดเห็น เปิดโอกาสให้คนเขียนจดหมายส่งมายังสื่อมวลชน โดยเนื้อหาในจดหมายบางฉบับเขียนเพื่อต้องการติดต่อกับคนอื่น สื่อมวลชนก็ทำหน้าที่เชื่อมการปฏิสัมพันธ์นั้น นอกจากนี้เมื่อนำเสนอเนื้อหาชีวิตจริงสื่อมวลชนยังต้องคัดเลือกจดหมายก่อนนำเสนอ เป็นเหมือนเครื่องกรองคัดเลือกเรื่องที่ไม่เหมาะสมออก แล้วนำเสนอเฉพาะเรื่องที่ทำให้การสื่อสารมวลชนคิดว่าน่าสนใจ ในขณะที่เดียวกันสื่อมวลชนจะทำหน้าที่เป็นกระจกโดยเน้นเฉพาะเรื่องที่ทันต่อการนำเสนอ ในที่นี้คือการนำเสนอชีวิตรักและชีวิตครอบครัว

เมื่อคัดเลือกจดหมายได้แล้ว บางครั้งสื่อมวลชนต้องทำหน้าที่ตีความโดยการอธิบายเหตุการณ์ชีวิตที่ไม่ปะติดปะต่อให้เชื่อมโยงกัน ในขั้นตอนของการrewrite จดหมายก่อนเขียนในนิตยสาร ในบางครั้งสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สมต้องทำหน้าที่เป็นเครื่องบ่งชี้ด้วย กล่าวคือให้คำแนะนำแก่ผู้ที่เขียนจดหมายมาดังที่ปรากฏในรายการวิทยุคู่สร้าง คู่สม

จากบทบาทหน้าที่ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สมได้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางเชื่อมโยงผู้รับสารกับความจริงของชีวิตโดยจะมีลักษณะต่าง ๆ คือ เป็นเวที (platform), เป็นตัวเชื่อมการปฏิสัมพันธ์ (interactive link), เป็นเครื่องกรอง (filter), เป็นกระจก (mirror) เป็นผู้ตีความ (interpreter) และเป็นเครื่องบ่งชี้ (signpost) ตามแนวคิดเรื่องสื่อมวลชนในฐานะตัวกลาง

จากการวิจัยจะเห็นว่า สื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สม ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นหน้าต่าง (window) สู่ประสบการณ์ ให้เราเห็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยปราศจากการแทรกแซง และไม่ได้เป็นตัวสะกັດกัน (screen or barrier) ปิดบังความจริงโดยสิ้นเชิง แต่จะเปิดเผยบางเรื่อง และปิดบังบางประเด็น ซึ่งจะมีการคัดสรรสร้างเสริมดังกล่าวในขั้นตอนการทำงาน

เมื่อมีการคัดเลือกเนื้อหา ความจริงบางอย่างก็ต้องถูกคัดออก และเหลือความจริงเพียงบางส่วนไว้ ความจริงที่น่าเสียดใจไม่ใช่ความจริงทั้งหมด สื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สม ได้ทำหน้าที่เลือกสรรความจริงของชีวิตก่อนนำเสนอ ตามแนวคิดเรื่องการสร้างความเป็นจริงทางสังคม ที่กล่าวว่า สื่อมวลชนอาจไม่ใช่หน้าต่างที่เปิดไปสู่โลกกว้างเสมอไป แต่อาจจะเป็นตัวกลั่นกรองหรือตัวเลือกเฟ้นภาพความเป็นจริงของโลกมาสู่ระบบประสาทการรับรู้ของคนเรา กล่าวคือหากเนื้อหาของสื่อมวลชนผ่านกระบวนการกลั่นกรองหรือมีกฎเกณฑ์ในการควบคุมมากเท่าไร ความเป็นจริงทางสังคมย่อมถูกสะกັດกันบดบังหรือบิดเบือนมากขึ้นเท่านั้น ผลลัพธ์ก็คือ ความเป็นจริงทางสังคมที่เสนอโดยสื่อมวลชน อาจไม่ใช่สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติที่เป็นจริงอย่างแท้จริง

ความเป็นจริงทางสังคม หรือเรื่องราวชีวิตจริงที่นำเสนอทางสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สม ก็ผ่านการเลือกเฟ้น กลับกรองจากผู้ทำการสื่อสารมวลชน ดังจะเห็นได้จากขั้นตอนการทำงาน ของทั้ง 3 สื่อ ผู้ทำการสื่อสารมวลชนจะต้องคัดเลือกเนื้อหาที่น่าสนใจ ก่อนนำเสนอทั้งสิ้น เมื่อมีการ คัดเลือกเนื้อหาที่เท่ากับว่าสื่อมวลชนเลือกเฟ้นภาพความจริงมาสู่ระบบประสาทการรับรู้ของคน เรา ความเป็นจริงทางสังคมที่เสนออาจไม่ใช่สภาพแวดล้อมที่เป็นจริงอย่างเที่ยงแท้ แต่ก็เป็น ภาพสะท้อนความจริงบางอย่างในสังคม ชีวิตจริงที่นำเสนอในงานวิจัยฉบับนี้ จึงไม่สามารถ อธิบายถึงสภาพความเป็นจริงทางสังคมได้ครอบคลุมทั้งหมด แต่ก็ก็เป็นภาพชีวิตจริงที่ได้นำเสนอ ทางสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สม ซึ่งช่วยให้เราเข้าใจสังคมไทยได้ในบางแง่มุม และเป็นแง่มุมชีวิตที่ ผ่านการคัดสรรสร้างเสริมโดยสื่อมวลชน

เมื่อสื่อมวลชนได้ทำหน้าที่คัดสรรความจริงของชีวิตแล้ว ประเด็นที่น่าสนใจต่อมาคือ สื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สมมีวิธีการนำเสนอความจริงของชีวิตอย่างไร และความจริงที่ถูกนำเสนอ คืออะไร

ในบทต่อไปจะวิเคราะห์วิธีการนำเสนอลักษณะชีวิตจริง และลักษณะชีวิตจริงที่นำ เสนอในแต่ละสื่อ กล่าวคือ ศึกษารูปแบบและเนื้อหาชีวิตจริงในแต่ละสื่อ